

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

"שכר ברוטו" לענין בטוח מנהלים

תיק ממונות מס' 2169-עג

נושא הדיון

א' מלמד בחידר של ב' לפי הסכם שעשו ביניהם. בהסכם נכתב כי השכר המוסכם הוא 3.500 ש"ח נטו + 430 ש"ח עבור כל ילד נוסף חדש עד לשכר של 7.000 ש"ח. המעביד התחייב לשלם לא' הטבות שכר לפי דרישת משרד החינוך, כולל הבראה וביטוח מנהלים, וכי "ההפרשות והניכויים יוכללו בסך הברוטו".

א' טוען שביטוח מנהלים צריך שיהיה מחושב לפי נטו של 7.000 ש"ח, מטום שמטמעות הכתוב "ההפרשות וניכויים יוכללו בסך הברוטו" הכוונה לברוטו של 7.000 ש"ח נטו, והוא בכל מקרה צריך לקבל "ביד" 7.000 ש"ח, וב' טוען שביטוח מנהלים אינו חייב אלא עבור שכר היסוד, דהיינו 3.500 ש"ח נטו, ולא עבור תוספת ההטבות שניתנת לא' עבור תלמידים שהביא לחידר, כשם שאינה ניתנת עבור תוספת ההבראה.

א' הציג לבית הדין מסמך שנשלח לביטוח ונחתם ע"י ב' שחישוב הביטוח הוא על שכר של 7.000 ש"ח. ב' משיב שנכתב בטעות והוא הורה לעכב אותו ולא למוסרו לביטוח, ואם הגיע לביטוח זה היה בניגוד להוראתו, ואכן לאחר זמן נכתב לביטוח חישוב לפי 3.500 ש"ח. עוד הציג א' תלושי שכר שקבל מב' שבהם נרשם סך 7.000 ש"ח כשכר יסוד. ע"כ השיב ב' שלאחר פסק הדין ישנה את התלושים לפי פסק הדין.

א' טוען עוד שבהסכם נכתב שהשכר ישולם "כל ראש חודש", אלא שלאחרונה שינה ב' ממנהגו והתחיל לשלם לו בתחילת החודשים הלועזיים, ומפסיד בכך שכר על כמה שבועות בשנה. ב' משיב שגם אם התשלום מבוצע בראש חודש, החישוב הוא לפי החודשים הלועזיים, מטום שהשכר המשולם לפי החוק הוא עבור 12 חודשי עבודה לועזיים בשנה.

פסק דין של פשרה

כפשרה, א' ימשיך לקבל 7.000 ש"ח "ביד" כל ראש חודש (לפי 12 חודשי עבודה לועזיים),

והישוב הביטוחים שישלם בו יהיה על שכר של 5.000 נטו.

(-) אברהם דוב לוי, אב"ד   (-) מרדכי אייכלר   (-) מרדכי אהרן הייזלר

השאלות לדין

א. ויכוח בפרשנות הסכם שכר בין העובד למעביד.

ב. בוררות אחרי בוררות.

תשובה

א. בגמ' כתובות פג ב: ותימא ליה מכל מילי סליקת נפשך, אמר אביי יד בעל השטר על התחטונה. ופרש"י: כל המוליא שטר על המוחזק בדבר מה שמפורש בשטר יכול לתבוע עליו, ואם השטר סתם מורידים אותו לפחות שצמשמעות השטר. וכאן הבעל בא בתקנת חכמים על אשתי בשלישה דברים לאכול פירות ולירש ואם תמכור מכרה בטל, וזו מוליאה עליו שטר שכתבת לי דו"ד אין לי צנכסיך, ילשין סליק הוא זה, והוא יכול לטעון ודאי לשון סילוק הוא אבל לא נסתלקתי אלא מפחות שצדצרים וזו היא המכירה אבל כל זמן שלא תמכור אוכל פירות. ע"כ.

יבחו"א אבה"ט סי' עז אות ט הביא מש"כ צפת"ש סי' נב ס"א דאם ספק בדבר אם סילק הבעל כדן, הנכסים בחזקתו. וכתב החזו"א: ולכאורה הדין נותן דנכסים בחזקת האשה, וי"ל דהכא הוי כטיענת אחר מעשה צי"ד דמסתמא תקנת חכמים קיימת עד שתצטרך שמחל. שו"ר שזה מפורש בסוגיין יד בעל השטר על התחטונה ועיי"ש צפת"ש. ואפשר לדחות דזה אינו מדין ספק אלא כן הוא מדת הדין שאין בלשון השטר אלא הפחית שבלשונות כיון שבא לחדש צכח השטר ולא נתחדש בו בודאי אלא הפחות, ואף אם כיוון למרובה הוי כדצרים שבלב. אבל בתוס' שם ד"ה רב אשי, מבואר דמטעם ספק אמרינן יד בעל השטר על התחטונה. עיי"ש ועיי' הערות צמסכת כתובות למרן הגריש"א פג ב שכתב: אין הפירוש מאוס דיש כאן מוחזקות של הבעל, דגם האשה מוחזקת, אלא הכוונה דכל מה שהשטר בא להפקיע מפשטות החיוב המבואר בשטר, הרי זה ידו על התחטונה).

ובנידון דידן נראה לפשר בין הלדדים ולפרש את ההסכם לפי צרוטו של 5.000 ש"ח צנטו, ועכ"פ אי יקבל "ציד" 7.000 ש"ח.

ב. עיי' שו"ת מהרש"ס ח"ד סי' קי דאם עבר לד אחד על הפשר יכול הלד השני לבטל את הפשר לגמרי. אך זה דוקא עם ביטול הפשר. אך כיון שהנתבע חזר וחתם על כתב צוררות של בית הדין, וצדק למעשה

ביטל את הסכמתי הראשונה לאותה פשרה שפסק אותו צורה. ועיי' להלן בדברי הגרמ"ל מרמורשטיין שליט"א.

אברהם דוב לויין.

ב

נראה דניד"ד אין לימר בו יד בעל השטר על התחונה, שהרי הלאדים לא נחלקו במשמעות המילה "בריטוי", אלא האם זה 7.000 ש"ח או 3.500 ש"ח, וא"כ נמלא שפרט זה לא סוכס ציניהס בתחילת העבודה להדיא, וא"כ בא כעת העובד להוליא מיד המעביד, ועיי' אמרינן הכלל הממע"ה, שמשפיקא אינו יכול להוליא ממון.

וביותר י"ל דכיון דנתודע העובד בצירור מפי המעביד כי אין בדעתו לשלם הציטוח מכל ה-7.000 ש"ח, והמשיך לעבוד, אמרינן בזה כצ"ל רכא צמוכר אימר צמאתיים אינו מוכר לך ולוקח אומר בק', והלך זה לביתו וזה לביתו ואח"כ נתקבלו ומשך החפץ סתם, אם המוכר הוא שתצע ללוקח אינו נותן אלא מנה, ואם הלוקח הוא שצא ומשך סתם חיב לשלם מאתיים, ועיי"ש בצכס הקדשים צמשכיר וסוכר.

ובניד"ד עדיף טפי דהרי המעביד אמר לעובד מפורשות שאין בדעתו לשלם יותר כפי דרישת העובד, ומה לי בזה כי העובד לא הסכים לכך, וצפרטו אזה היה לפני תחילת שנת הלימודים הנוכחית שהמעביד יכל לפטר את העובד, והעובד כבר ידע כי המעביד אינו משלם לו כפי שהוא רוצה ואדעתא דהכי המשיך לעבוד, ואינו יכול לטעון כי דעתו היתה לתיבעו צדינא, משום שהיה ציד העובד להתנגד ולימר שלא ימשיך לעבוד בתנאים אלו, ומשלא אמר כן והמשיך לעבוד חייב להסכים לתנאים של המעביד. ה"ה יכיי"צ לגבי תשלומי המשכורת בכל ר"ח שיתכן בזה הפסד צשנת העיבור.

ואין לומר דאזלינן בזה צתר מנהג המדינה, כי לפי הנראה אין בזה מנהג מצורה. ולפיכך נראה לאמן את הפשרה שאמר להם יו"ר מועלת הפועלים צעירס שהמעביד הסכים לזה, ואין בזה חשש של ערכאות כמצואר צערוך השלחן סי' כז סעי' ח, ועיי' פס"ד ירושלים כרך יא עמ' נה.

וצמה שהלך בתחילה לצורה אחד ולא קיים וצא לצי"ד כדי לקיים, יש לדון בזה כפי שכתב צשו"ת מהרש"ס ח"ד סי' קי"ד ו"ה ואמנס, וז"ל: ואמנס לעני"ד ציד ר"ח וצתו לצטל הפשר לגמרי ויקוב הדין ציניהס וכו', ועוד דכיון דהפשר היה שיתן צ' אדומיס והוא התעקש גם בתחילה שלא ליתן וגם שלא עיי' השליח רק המורה שעות ולא המעות, א"כ כבר נתצטל הפשר גם אם רוצה כעת ליתן צ' האדומיס, והן אמנס דצתשיצת מציי"ט ח"א סי' לב מצואר דאם לא עשה צפועל גגד הפשר לא הוי עובר וכו', ומה שאמר צדיצור שאינו רוצה צפשר ועמד צסרצנותו איזה ימים לא נתצטל עוד הפשר ואם חוזר צו ורוצה לקיים הדין עמו, אבל יעוי"ש צריש סי' לג דמשמע להדיא דאם רצה ליתן לו מה שפשרו ולא רצה ליקח הוי"ל כעובר, ומ"ש צסי' לב הכוונה רק צדיצור לצד לא הוי עובר, אבל אי גם עבר צשו"ת דינו כעובר, והרי מצואר צסי' יב סעי' ו דאם לא קצבו לו הפשרנים זמן מחוייב לקיים מיד.

וא"כ צניד"ד בזה שצא לבית הדין וחתם על שטר צורות הוי עשה מעשה שאינו רוצה לקיים הפשרה. ושם

בהמשך כותב המהרש"ס ועוד דגם בלא"ה כיון דלא ביאר הזמן בשעת הפסק הו"ל כלא נגמר הפשר והיה צידו להוסיף ולבאר הזמן אח"כ, ועיי' סי' כג. ע"כ. ח"כ ה"ה צניד"ד.

ושם בד"ה ועוד, ממשיך וכותב המהרש"ס: דכל דברי המציי"ט נראה שם דקאי לענין השבועה שנשבעו שניהם לקיים אי מותר גם להצ' לעכב, אבל בפשר בעלמא י"ל דגם הוא מודה, וגם בזה עיי' בתשובות מהרשד"ס יו"ד סי' קג וחוו"מ סי' י ותמלא מצואר דכיון דהיה הפשר בפתס חייב לקיים מיד, ואם לאו מיקרי עובר והותר להצ' לקיים השבועה אפילו אי יחזור זה ויראה לקיים. וגם יעויי' בשו"ת אדמת קודש ח"א סי' נט וח"צ סי' כא שדחה דברי המציי"ט באורך יעויי"ש. משמע להדיא דהכא צניד"ד שהנתבע האריך הזמן בידאי שיכול התובע לבטל הפשרה ולתבוע הכל מחדש. ויעויין בשו"ת הרי בשמים ח"ג סי' מב שמציא מתשובת מהרי"ט ח"א סי' ג דהארכת זמן צמעות הוה הפסד, אך כתב דאם הפשרנים לא קבעו זמן אין בכוחו לבטל הפשרה עיי' אומדנא זו, עיי"ש.

לבר מזה עיי' שו"ת לבושי מרדכי תינא אזהע"ז סי' נג בסוף התשובה דאם אחרי הפשרה חתם צוררות וריאה לידון מחדש ה"ז מצטל את הפשרות הראשונות שעשה.

נפתלי צבי מרמורשטיין.